

Hegedűs Sándor

Szirmok, szülők, katonák

– Nem, nem, nem és nem! – kiabálta a bős atya a fia fölé tornyosulva. Homlokán kidagadtak az erek, szinte látszott a lüktetésük. Kerülgette a gutaütés. – Majd én megmutatom! – folytatta egy hatalmas sóhajtást követően, vésztojósóan. Eddig csak kértem, könyörögtem, hogy a fiatalúr lenne kedves az olvasást és betűvetést megtanulni s csak aztán szórakozzék, de az ábéabhoz nem fűlik a foga. Most aztán betelt a mérték! Nem lesz több firkálás meg mázolás!

– Maris! – szólította meg a kisfiú mellett feszenegő cselédet. – Felmegy az ifiúr szobájába, összeszedi az összes ecsetet, plajbászt, festéket, tollat és tintát, amit talál. Valamennyit elzárom... Hogy tanul akkor betűt írni?! Mint az apja, meg az öregapja. Kimegy szépen a kertbe, és egy ággal ír majd a homokba. Két órát ebéd előtt, kettőt ebéd után könyvvel a kezében akarom látni, ha tudja olvasni, ha nem! – parancsolt a fiára. Magam fogom ellenőrizni – tette még hozzá.

Egy szusszanatnyi szünet után ismét a cselédhez intézte szózatát.

– És tudja meg mindenki a házban, hogy aki bármiféle rajzeszközt ad a gyerek kezébe, vagy rajzolásra kapja, és nem jelenti, az állásával játszik.

– Ötéves korában még mindig nem tud olvasni, szégyellje magát! – mordult egy utolsót, majd kiviharzott a szobából.

A következő napokon az emeleti ablakból figyelte, hogy Guszti – a kisfiú – valóban könyvvel a kezében sétál s botja végével szántja a homokot. Azt persze nem látta, hogy a nagybetűk milyen átalakuláson mennek keresztül. Az A-k létrává válnak, s hamarost meszelő meg kéménykotró rajzolóddá rájuk. Az S-ek veszettül támadó kígyókká tekerednek, az I-k a város tornyaivá, az M-ek pedig a környező hegyekké formálódnak. A színek azonban nagyon hiányoztak. Különösen akkor, amikor Kassán átvonultak a Görgey-huszárok. A város fellobogózva, az arcok kitüzesedve. A polgárok és gyerekeik mind az utcán tolongtak, virágokat szórtak. Mindenki osztozni kívánt a hazafias történelmi pillanatban. Guszti szíve is belesajdult a gondolatra, hogy ez a látvány maga ezernyi színével elveszik a számára. Hetekig kínozták lelkét a tehetetlenség, míg egy lába elé hulló rózsafej megoldást kínált. Ettől kezdve újabb heteken át a virágágyásokat járta, s összeszedte-letépkedte a különböző szirmokat. A kert egy – avatlan szem előtt takart – tökéletesen szélvédett szegletében titokban dolgozott. Ugyan soha nem hallott még a

Benczúr Gyula:
Önarckép
(1917)

mozaikokról, de a virágmaradványokat úgy rakta össze, hogy azok alakokat formázzanak. Ahol kellett, egy-egy kis kavicsot is segítségül hívott, vagy apró gallydarabkákat a rögzítéshez. Amikor kész lett, négy honvédhuszár volt – lovastól, csákóستól, atillástól – látható a képen, de még arcuk és kardjuk is kivehető volt.

– Holnap már csak a háttérben kell dolgozni – gondolta magában – hisz mégsem lebeghetnek a levegőben.

Másnap reggelre azonban ijesztő hír futotta be a várost. Alig előzte meg nyargaltában a kozák lovasokat. A cár összeszövetkezett a császárral a magyar szabadság eltiprására. Több hadtestet, vérteseket, dzsidásokat, kozákokat, cserkeszeket küldött a honra már nemcsak Erdély felől, hanem az orosz jármotnyő Lengyelország irányából is. Kassa – közel lévén a határhoz – hamar ismeretséget kötött az újabb ellenséggel. Gusztiékhoz is berontott egy különítmény. Bujkáló, sebesült honvédeket, elrejtett fegyvereket kerestek. A kertet is átkutatták, hátha egy friss földhalom, sebtében elásott egyenruha, hadilobogó, lőszer vagy eltagadott röplapok árulója lesz. A katonák egyszer csak a kaptányukért kiáltottak. Izgatottan mutogatták a szirmkompozíciót. A tiszt azonnal tolmácsért szalajtott, és magához rendelte a családft.

Az apa verejtékezve és viaszfehéren – a fiát mentendő – magára vállalta a császára ellen lázadó hadsereg megörökítésének bűnét. A kapitány egy ceruzát kotort elő térképtáskájából, s ráreccsent az előtte állóra. A tolmács készségesen fordított:

– Akkor rajzold le a parancsnok urat!

Néhány ceruzavonás után kikapták a kezéből a papírt, s mutatták a tisztnek, aki éktelen haragra gerjedt. Előállt azonban az anya, s kedves mosolyával igyekezett békességet teremteni.

– Én voltam! – állította.

Azok máris kezébe nyomták a ceruzát, ám pár pillanat múlva félrelökték. Egyre inkább azt hitték, hogy mégsem terelhetek még ki mindenkit az udvarra. Valahol egy honvédet bujtathatnak, aki a mozaikot készítette. Annak létét igyekeznek ilyen átlátszó és nevetséges módon takargatni. A kapitány egyre indulatosabb lett, s már újabb házkutatást szándékozott elrendelni, amikor a kisfiú megkocogtatta a tolmács térdét.

– Én voltam – mondta előbb bátortalanul, majd jóval határozottabban. – Én voltam!

A tolmács ugyanis le akarta beszélni a parancsnok további dühítéséről. A fiú makacssága őt is felmérte.

A ceruza Gyuszi kezében fél perc alatt csodát tett. Apró vonalak, gyengék és erősek ölelkeztek össze, hosszú és rövid ceruzahúzások kapaszkodtak egymásba. A gyerek átszellemülten rajzolt. A mögötte álló katona – aki az arcmás készültét szemlélte – egyszer csak felhördült. A papírlapról is a parancsnoka tekintett rá, összevont szemöldökkel. A kisfiú büszkén nyújtotta át a művét. A tiszt megenyhült.

Nincs itt semmi rejtőzködő ellenség, csak fiát féltő apa és anya. Ez a pöttöm csinálta hát a kerti képet is. Ki hitte volna?

– Padpisi vnezu! – mondta miközben barátságosan megsimogatta a fiú buksiját.

– Írd alá! – fordította a tolmács.

Gyuszi kétségbeesetten nézett a szüleine. A tiszt ellenkezésnek vélte a habozást, s már-már újra indulatba jött. Mit volt mit tenni? Neki kellett gyürkőzni. Ez volt ám az igazi munka! Egy percbe is beletelt, amíg a nagybetűkből a vezetéknevét is odarajzolta. A parancsnok hosszan nézte az ákombákomos aláírást. (A szeme különben is cirill betűs szövegekhez szokott.) Odafordult tolmácsához:

– „Úr”, eto pa vengerszkij: gaszpagyin?

A helyeslő válasz után harsány hahotára fakadt. Ekkora öntudat egy ilyen kis legényben!

– Nu haraso, gaszpagyin Bencz!

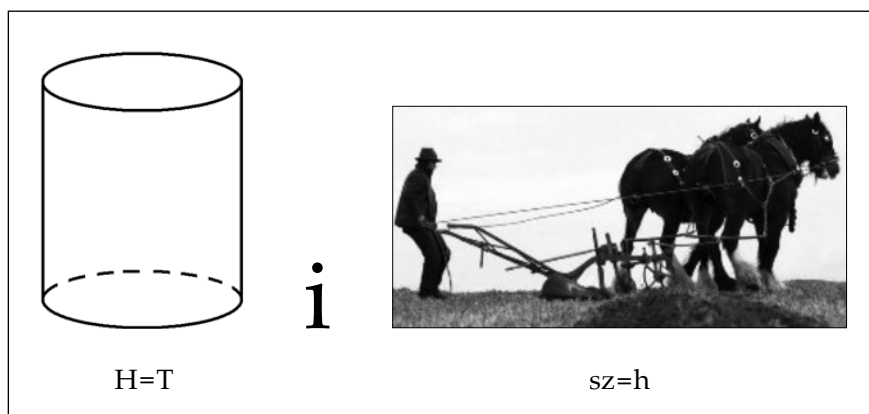
Nem tudhatta, hogy a gyerek nem Bencz úr, hanem Benczúr. Benczúr Gyula! Ahogyan azt sem sejtette, hogy egy korszakos művész – a XIX. századi magyar és európai történeti festészet egyik legnagyobb alakja – első, névvel jelzett alkotásánál bábáskodott. Ha tudta volna, hogy egykor súlyos milliókat fog érni a fiú minden egyes aláírt képe, aligha hagyta volna a büszke – és megkönnyebbült – apának elrakni azt a rajzocskát.

Képrejtvények

1. Egy olyan budapesti építmény, amelynek megvalósításához a dél-albániai Moszkopoliszi macedo-román környezetből elszármazott görög-tudatú családból származó *Sina György* báró adta a legnagyobb összeget.

2. Az erdélyi örmény családban született nemzetközi híró festőművészünk, Hollós Simon talán legismertebb festményének címe.

A megfejtések a 7306. oldalon található

Szó-doku

A rejtvényhálóba a következő betűket kell úgy beírni, hogy soronként, oszloponként és a vastagított vonalakkal határolt 3x3-as négyzeteken belül is csak egyszer forduljanak elő.

A E G I O P R T V

A megfejtéshez az segít hozzá, ha az alábbi meghatározások közül minél többet sikerül beírnotok a nyíllal jelzett irányba. Helyes megfejtés esetén a középső sor közepén kiemelt mezőkben az egyik magyarországi nemzetiség színháza és szintársulatának neve válik olvashatóvá.

Mi ennek a színháznak a neve?

1.↓	2.→		3.→				4.→	5.↓
6.→	4.↓		7.→				8.→	
				9.→		10.↓	11.↓	
	12.→							13.↓
14.→				15.→				
	16.↓		17.↓	4.↓		18.↓	19.↓	
20.↓		21.↓						

1./ Veszekedés	10./ 3,1415
2./ Az Európai Unió 754 tagú törvényhozó testülete	11./ ..., a földönkívüli (Steven Spielberg filmje)
3./ Nemzetközi közúti áruszállítással kapcsolatos vámgarancia (kamionokon látható nemzetközi betűjel)	12./ Román autók nemzetközi betűjele
4./ Kínai eredetű, kb. négyezer éves táblás játék	13./ Portugália, Ausztria és Spanyolország nemzetközi gépkocsijele
5./ Országos Társadalombiztosító Intézet	14./ Gazdaságtudományi Intézet
6./ Mezőgazdasági munkára fogott állat nyakára tett fakeret	15./ Levegőben szálló apró szemcsék
7./ Országos Egészségbiztosítási Pénztár	16./ Szeszes ital népiesen
8./ Részvényesek pénzével működő vállalkezési forma	17./ 2012 évnél régebbi időszak
9./ Az ezüst vegyjele	18./ Győr leghíresebb sportklubja
	19./ Apa, becézve
	20./ A szolmizáció egyik hangja
	21./ Locomotiv ... (magyar popegyüttes)

Anagrammák

Az anagrammák olyan kifejezések, melyeket más szó vagy szavak betűinek felcserélésével kapunk. Az alábbiakban olyan írók, költők nevére alkotott anagrammákat olvashattok, akiket valamely magyarországi nemzetiséghez tartozó alkotóként (is) nyilvántart a hazai irodalomtörténet. Ha helyreállítod a betűk sorrendjét, megtudhatod a neveiket. (Segítségként jeleztük vezeték és keresztnévük kezdőbetűit és megadtuk a nemzetiségüket is.)

Kik ők?

a./ **céloK Vihara** (német)

b./ **arany kéLhet Most** (roma)

c./ **kardsoRod vezeTi** (bolgár)

Két film

Oszloprejtvényünk szürkével kiemelt négyzeteiben két híres magyar film címe alakul ki, ha felülről lefelé helyesen írástok be a meghatározásoknak megfelelő szavakat.

Az „a.” egy egész estés táncjátékfilm, amelynek **Vujicsics Tihamér** (1929-1975) szerb anyanyelvű magyar zeneszerző, népzene gyűjtő volt a zeneszerzője.

A „b.” **Mamcserov Frigyes** (1923-1997) bolgár nemzetiségű magyar filmrendező, forgatókönyvíró egyik – talán legnépszerűbb – alkotása.

Mi a két film címe?

	2.		4.		6.		8.		10.		12.		14.		16.		18.		20.
1.		3.		5.		7.		9.		11.		13.		15.		17.		19.	
																a.			
b.																			

- 1./ Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet
- 2./ Földbe vajt, vagy sárból, vályogból rakott nyomorúságos lakás
- 3./ Betűrend
- 4./ Azerbajdzsán hivatalos nyelve, ill. az onnan származó személy
- 5./ Bacsó Béla híres filmje
- 6./ Ferde, ferdén álló (népiesen)
- 7./ Az olasz Annina becenévből önállósult ritka magyar női név
- 8./ Apró
- 9./ A szájüreg és garat közti átvezető rész

- 10./ Nem lett gól belőle
- 11./ Öregapó, nagyapa (régiesen, népiesen)
- 12./ Hasmenés
- 13./ Ivásra használt folyadék
- 14./ Szegedi Orvostudományi Egyetem
- 15./ Étellel ellátó
- 16./ „... ma várom a Nemzetinél, ott ahol a 6-os megáll”
- 17./ Görögökkel szomszédos balkáni nép
- 18./ Fontos mezőgazdasági munkát végez
- 19./ Önmagunkról szóló, érzelmekkel átszőtt ismeret
- 20./ Ahhoz hasonló